
ETHICAL ASPECTS OF ACCOUNTING AND AUDITING ACTIVITIES IN THE REPUBLIC OF BULGARIA

Diana Dimitrova Petrova

University of National and World Economy - Sofia, Bulgaria, petrova.dd@abv.bg

Abstract: In the conditions of modern dynamic globalization processes the need to apply uniform, internationally recognized principles and requirements for professional ethics of accountants and auditors in a global plan is increasingly growing. This requires an increasing convergence of ethical standards in this area applied in the individual countries around the world. The Republic of Bulgaria follows global trends in the processes of introduction and application of high-quality international ethical standards in the sphere of accounting and auditing activities.

The primary goal of the paper is to explore the fundamental ethical principles and requirements in the accounting and auditing activities in Bulgaria in the modern conditions. It examines the role and importance of the international ethical standards for professional accountants and auditors in the context of economic globalization. These standards are a result of global efforts for summarizing the world experience in the area of accounting and auditing ethics, of existing basic ethical values in different countries and the common issues of ethical nature for accounting and auditing practice in a global aspect. Based on the results of the research, the conclusions are made about the important advantages and benefits of implementation of globally recognized ethical principles and requirements in accounting and auditing profession.

The working methodology of the study of the problems in the paper is based on the methods of observation, comparison, analogy, analysis, synthesis, induction and deduction. The application of the historical-logical and normative approaches and the method of comparative analysis are of essential significance for achieving the primary goal of the research and for substantiating its results.

The paper emphasizes the functions of the ethical principles in the field of accounting and auditing activities. Four basic functions of these principles are highlighted – informative, regulatory, evaluative and forming. The informative function is related to the consideration of the ethical principles as a source of information for system of professional ethical values that are required to be observed in accounting and auditing activities. The regulatory function is expressed in the purpose of ethical principles for regulation of the professional behavior of accountants and auditors through tools of the moral regulator. The evaluative function of the ethical principles is realized through their use in accounting and auditing practice as criteria for assessment of the activities of accountants and auditors from the point of view of ethics. With the forming function the ethical principles provide the formation of specific values, beliefs and qualities that support the professional activities of accountants and auditors and the making of correct decisions regarding arising ethical problems.

Keywords: ethical principles, ethical standards, accounting activity, auditing activity.

ЕТИЧНИ АСПЕКТИ НА СЧЕТОВОДНАТА И ОДИТОРСКАТА ДЕЙНОСТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Диана Димитрова Петрова

Университет за национално и световно стопанство - София, България, petrova.dd@abv.bg

Резюме: В условията на съвременните динамични глобализационни процеси все по-нарастваща е необходимостта от прилагане на единни, международно признати принципи и изисквания по отношение на професионалната етика на счетоводителите и одиторите в глобален план. Това предполага все по-голямо сближаване на стандартите в тази сфера, прилагани понастоящем в различните държави по света. Република България следва глобалните тенденции, свързани с въвеждането и прилагането на висококачествени международни етични стандарти в областта на счетоводната и одиторската дейност.

Основната цел на статията е да се изследват фундаменталните етични принципи и изисквания при осъществяването на счетоводната и одиторската дейност в Република България в съвременните условия. Обосновани са ролята и значението на международните етични стандарти за професионални счетоводители и одитори в контекста на икономическата глобализация. Тези стандарти са резултат от международните усилия за обобщаване на световния опит в областта на професионалната етика на счетоводителите и одиторите, на съществуващите основни етични принципи и ценности в различните страни, както и на

общите проблеми от етичен характер за професионалната счетоводна и одиторска практика в световен мащаб. На основата на резултатите от изследването са направени изводи за важните предимства и ползи, които осигурява прилагането на глобално признати етични принципи и изисквания в счетоводната и одиторската професия.

Методологията на изследването на проблематиката в статията се базира на методите наблюдение, сравнение, аналогия, анализ, синтез, индукция и дедукция. Съществено значение за постигане на основната цел на изследването и за аргументиране на резултатите от него има прилагането на историко-логическия и нормативния подход и на метода на сравнителния анализ.

В статията специално внимание е отделено на функциите на етичните принципи в областта на счетоводната и одиторската дейност. Открити са четири основни функции на тези принципи – информационна, регулаторна, оценъчна и формираща. Информационната функция е свързана с разглеждането на етичните принципи като източник на информация за системата от професионални етични ценности, които се изисква да се спазват при извършването на счетоводната и одиторската дейност. Регулаторната функция се изразява в това, че етичните принципи са предназначени да регулират професионалното поведение на счетоводителите и одиторите чрез инструментите на етичния (моралния) регулатор. Оценъчната функция на етичните принципи се реализира чрез използването им в счетоводната и одиторската дейност като критерии за оценка на работата на счетоводителите и одиторите от гледна точка на етиката. Чрез формиращата функция етичните принципи осигуряват формирането на определени специфични ценности, убеждения и качества, които подпомагат професионалната дейност на счетоводителите и одиторите и вземането на правилни решения относно възникващи етични проблеми.

Ключови думи: етични принципи, етични стандарти, счетоводна дейност, одиторска дейност.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В условията на съвременните бързи процеси на глобализация все по-нарастваща е необходимостта от прилагане на единни, международно признати принципи и изисквания по отношение на професионалната етика на счетоводителите и одиторите в глобален план. Това предполага все по-голямо сближаване на стандартите в тази сфера, прилагани понастоящем в различните държави по света. Република България следва глобалните тенденции, свързани с въвеждането и прилагането на висококачествени международни етични стандарти в областта на счетоводната и одиторската дейност.

Основната цел на тази научна статия е да се изследват фундаменталните етични принципи и изисквания при осъществяването на счетоводната и одиторската дейност в Република България в съвременните условия. В хода на изследването се обосновават ролята и значението на международните етични стандарти за професионални счетоводители и одитори в контекста на икономическата глобализация. Тези стандарти са резултат от международните усилия за обобщаване на световния опит в областта на професионалната етика на счетоводителите и одиторите, на съществуващите основни етични принципи и ценности в различните страни, както и на общите проблеми от етичен характер за професионалната счетоводна и одиторска практика в световен мащаб.

2. МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Методологията на изследването на проблематиката в статията се базира на методите наблюдение, сравнение, аналогия, анализ и синтез, индукция и дедукция. Съществена значимост за постигане на целите на изследването и за обосноваване на резултатите от него има прилагането на историко-логическия и нормативния подход и на метода на сравнителния анализ. На базата на резултатите от изследването се достига до обобщаващи изводи за важните предимства и ползи, които осигурява прилагането на глобално признати етични принципи и изисквания в счетоводната и одиторската професия. Постава се акцент върху извеждането на основните функции на етичните принципи в областта на счетоводната и одиторската дейност в съвременните условия.

В специализираната литература се срещат различни определения за значението на думата „етика“. В съответствие с целите на настоящото изследване е важно да посочим следните основни значения:

„• дисциплина, занимаваща се с това какво е добро и лошо и морален дълг и задължение

• набор от морални принципи или ценности

• теория или система от морални ценности

• принципите, направляващи поведението на индивид или група“ (Duska, R., Duska, B., Ragatz, J., 2011, с.34).

Представените определения дават основание за извода, че етиката се разглежда или като система от етични (морални) принципи и ценности, които е необходимо да бъдат спазвани от индивид или група, или като дисциплина, която изучава тези етични (морални) принципи и ценности.

Освен индивидуалните действия на отделни хора, етиката „разглежда и оценява обществени практики, организации, институции, и дори социални, политически и икономически системи“ (Duska, R.&Duska, B., 2003, с.27). Етиката се прилага при анализиране и оценяване на действия и практики през призмата на етичния (моралния) регулатор както на индивидуално, така и на институционално ниво. Тя има значимостта на „мощен инструмент за уреждане на етични конфликти и разрешаване на етични проблеми“ (Duska, R., Duska, B., Ragatz, J., 2011, с.39). Приложността „прави етиката неочевиден помощник при вземането на разумно обосновани решения в реалните житейски ситуации“ (Драмалиева, В., 2014, с.16). Етиката „в голяма степен обединява рационалност, акумулиран човешки опит и мъдрост в непрестанните си усилия да търси взаимно приемливи пътища за достигането на значими обществени цели“ (Драмалиева, В., 2014, с.17-18). „Мъдростта в комбинация с безпристрастни възгледи, правилна преценка и етични съображения ни помага при вземането на решения“ (Котлър, Ф., Картаджая, Х., Сетиауан, И., 2022, с.165). В условията на съвременната сложна, динамично променяща се и несигурна глобална бизнес среда, все по-сложни и по-многобройни стават и етичните въпроси, които възникват при осъществяване на счетоводната и одиторската професия. Ключова предпоставка за правилното им решаване е зачитането и спазването на единни, висококачествени, международно признати етични професионални стандарти и правилното прилагане на фундаменталните принципи на професионалната етика.

В съвременните условия огромен принос за ускоряване на процесите за възприемане на единни, глобално действащи етични принципи и изисквания в областта на счетоводната и одиторската дейност има Съветът за международни стандарти по етика за счетоводители. Той е независим орган за разработване и въвеждане на стандарти, изготвящ подходящ за прилагане в международен план Международен етичен кодекс за професионални счетоводители (включително Международни стандарти за независимост). Негова главна цел е да работи в интерес на обществото чрез изготвяне и въвеждане на висококачествени етични стандарти за професионални счетоводители и стандарти за независимост на одиторите. Усилията му са насочени към постигане на обличаване на разработените от него стандарти с издаваните от съответните регулаторни и национални органи, въвеждащи стандарти. В състава на Съвета се включват осемнадесет членове от различни държави, като от тях не повече от девет са практикуващи професионални счетоводители и не по-малко от трима са представители на обществеността (които трябва да отразяват по-широкия обществен интерес). Издаваните от този Съвет стандарти, ръководства и други документи се публикуват от Международната федерация на счетоводителите, която притежава авторските права върху тях. Основана през 1977 г., в момента тя е „глобална организация за счетоводната професия, включваща 180 организации членове и асоциирани членове в 135 юрисдикции, представляващи повече от 3 милиона професионални счетоводители“, която „подкрепя разработването, приемането и прилагането на висококачествени международни стандарти“ и работи, за да „подготви счетоводна професия, готова за бъдещето“ (Международна федерация на счетоводителите, Официален уебсайт, 2023).

Фундаменталните принципи на професионалната етика на счетоводителите се съдържат в Ръководството по Международен етичен кодекс за професионални счетоводители (включително Международни стандарти за независимост), разработено от Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители и предназначено за използване от професионалните счетоводители в глобален мащаб. Последното му издание е публикувано на английски език от Международната федерация на счетоводителите (МФС) през месец октомври 2021 г. и е преведено на български език от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България (ИДЕС) през февруари 2022 г. (Ръководство по Международен етичен кодекс за професионални счетоводители (включително Международни стандарти за независимост), издание 2021 на МФС, текст на български език - превод на ИДЕС в България, Официален уебсайт на ИДЕС).

3. РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЯ

Фундаменталните принципи на професионалната етика са отразени и в съществуващите правни изисквания в България, касаещи счетоводната и одиторската дейност. Чрез въвеждането на правни задължения, отразяващи етичните принципи, се постига съгласуване и съчетаване на механизмите на етичния и правния регулатор с цел осигуряване на съответствие с международните изисквания в тази сфера и гарантиране спазването на фундаменталните принципи на професионалната счетоводна етика.

Според разпоредбите на действащия в момента в страната Закон за независимия финансов одит (чл.10), при осъществяване на професионалната си дейност, регистрираните одитори трябва да прилагат „принципите и изискванията на Етичния кодекс на професионалните счетоводители, издаден от Международната федерация на счетоводителите чрез Съвета за Международни стандарти по етика за счетоводители и приет от ИДЕС“ (Закон за независимия финансов одит, 2022, чл.10). Съобразно чл.35, ал.2 на този закон, ИДЕС е „професионална организация на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори, която

осигурява упражняването на професионалната дейност на своите членове, включително извършването на финансов одит в интерес на обществото, при спазване на стандартите за професионално и етично поведение“ (Закон за независимия финансов одит, 2022, чл.35, ал.2). ИДЕС е член на Международната федерация на счетоводителите от 1995 г. Съгласно изискванията на чл.31, ал.1 на Закона за независимия финансов одит, при упражняване на одиторската професия регистрираните одитори са длъжни да спазват „фундаменталните принципи на професионалната етика – почтеност, обективност, професионална компетентност и надлежно внимание, конфиденциалност и професионално поведение, съгласно изискванията на приложимите одиторски стандарти и Етичния кодекс“ (Закон за независимия финансов одит, 2022, чл.31, ал.1).

Тези фундаментални принципи са подробно представени в част 1 на Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители, издаден от МФС (Ръководство по Международен етичен кодекс за професионални счетоводители (включително Международни стандарти за независимост), 2021, превод на български език на ИДЕС в България, Част 1, раздел 110 Фундаментални принципи). Тази част дава също така концептуалната рамка, която трябва да се прилага за идентифициране, оценяване и адресиране на заплахите за спазване на фундаменталните принципи.

Принципът за почтеност изисква професионалните счетоводители да бъдат пряки и честни във всичките си професионални и бизнес отношения. Те не трябва съзнателно да бъдат свързвани с доклади, декларации или друга информация, за които считат, че: съдържат съществено погрешни или подвеждащи изявления; съдържат безотговорно дадени изявления или информация; пропускат или прикриват изискваща се информация, което би било подвеждащо. Почтеността предполага също справедливо отношение и правдивост.

Принципът за обективност налага задължение на професионалните счетоводители да не допускат компрометиране на своите професионални и бизнес преценки заради предубеденост, конфликт на интереси или заради неправомерно влияние или неправомерно разчитане на лица, организации, технологии или други фактори. Възможно е да възникват ситуации, накърняващи тяхната обективност, като е практически невъзможно да бъдат дефинирани всички подобни ситуации. Те не трябва да извършват професионални дейности или услуги, при положение, че обстоятелства или взаимоотношения водят до предубеденост или неправомерно влияят върху професионалната им преценка.

Чрез принципа за професионална компетентност и надлежно внимание се налагат следните задължения на професионалните счетоводители във връзка с гарантиране качеството на извършваната от тях дейност:

- овладяване и поддържане на професионалните знания и умения на необходимото равнище, гарантиращо предоставяне на компетентни професионални услуги на клиентите или работодателите, основаващи се на действащото законодателство, на действащите професионални и технически стандарти;
- работа с усърдие и задълбоченост в съответствие с приложимите технически и професионални стандарти при извършване на професионални дейности или при предоставяне на професионални услуги.

Усърдието и задълбочеността са свързани с отговорността да се работи съобразно изискванията на възложените ангажименти, внимателно, задълбочено и в срок. Извършването на компетентни професионални дейности изисква прилагане на добре обосновани преценки при използването на професионалните знания и умения. В обхвата на професионалната компетентност могат да бъдат разграничени два отделни етапа: придобиване и поддържане на професионалната компетентност. За да се поддържа професионалната компетентност е необходимо непрекъснато информиране и разбиране на съответните технически, технологични, професионални и бизнес новости от страна на професионалните счетоводители. Продължаващото професионално развитие им дава възможност да развият и поддържат способностите си да извършват компетентно дейността си в професионалната среда.

Прилагането на принципа за конфиденциалност изисква от професионалните счетоводители да зачитат конфиденциалността на придобитата в резултат на професионални и бизнес взаимоотношения информация. При спазването на този принцип те следва да не разкриват конфиденциална информация, получена в резултат на професионални и бизнес взаимоотношения, извън фирмата или организацията-работодател без подходящо и изрично разрешение, освен в случаите, когато съществува законово или професионално право или задължение да бъде направено това разкриване; да не използват конфиденциална информация в своя лична или на трети лица изгода; да запазват конфиденциалността на информацията, разкрита от евентуален бъдещ клиент или работодател; да се отнасят с повишено внимание към възможностите за непреднамерено разкриване на конфиденциална информация.

Принципът за професионално поведение налага на професионалните счетоводители задължение да спазват изискванията на съответните закони и нормативни разпоредби, да имат поведение, съответстващо на професионалната отговорност да се действа в обществен интерес и да избягват всякакви действия, за които

знаят, че могат да дискредитират професията. Професионалните счетоводители не бива да изразяват преувеличени твърдения за дейностите и услугите, които биха могли да предложат, за притежаваните квалификации или придобития от тях опит, не бива също да изразяват пренебрежение или да правят необосновани сравнения за работата на другите.

Институтът на професионалните счетоводители в България (ИПСБ) е професионална организация, чиито членове също следва да спазват фундаменталните принципи на професионалната счетоводна етика. Според неговия Устав /допълнителни разпоредби, §1/ „Професионален счетоводител е лице, което притежава необходимите знания и компетентност да прилага добрите счетоводни практики и полага необходимите усилия за своето непрекъснато професионално развитие. Това означава, че лицето: -упражнява счетоводна професия; - притежава необходимото професионално знание, професионалните умения и професионалните ценности, етика и отношение към професията, необходими, за да се докаже компетентност; - е в състояние да изпълни роля в работата по определени изисквания, като се има предвид реалната работна среда; - полага необходимите усилия за своето непрекъснато професионално развитие“ (Устав на ИПСБ, 2019). В Устава е посочено също, че официални документи на ИПСБ са и „Професионални стандарти съобразени с изискванията на МФС“ /чл.36, ал.1/, както и че „Професионално-етичният кодекс на института се приравнява към ранга на професионален стандарт“ /чл.37, ал.2/ (Устав на ИПСБ, 2019).

Институтът на вътрешните одитори в България (ИВОБ) има статут на филиал за територията на Република България на Международния институт на вътрешните одитори. Съгласно Устава на ИВОБ /чл.12(1)/, неговите членове са длъжни да спазват „принципите и правилата за поведение на Етичния кодекс на Международния институт на вътрешните одитори“ (Устав на ИВОБ, 2017, чл.12). Този Етичен кодекс „има за цел да насърчи развитието на етични отношения в сферата на вътрешния одит“ и наличието му е „необходимо условие за работа в сферата на вътрешния одит, тъй като тази дейност е изградена на основата на доверието в предоставянето на обективна увереност за процесите по управление на риска, контрол и управление“ (Етичен кодекс, ИВОБ, Официален уебсайт, 2023). Той включва принципи, както и правила за поведение, помагачи за практическото приложение на принципите и имащи за цел да направляват поведението на одиторите в посока развиване на етични отношения. Определените в кодекса принципи, които трябва да прилагат и спазват вътрешните одитори са: почтеност, обективност, поверителност и компетентност. Вътрешните одитори следва да изпълняват своите задължения почтено, съвестно и отговорно. Почтеността изгражда доверие, създаващо основа за надеждност на преценките. Изисква се висока степен на професионална обективност при събиране, преценяване и представяне на информацията за разглежданите дейности или процеси от вътрешните одитори. Необходимо е те да имат балансирана преценка за всички свързани с дейността обстоятелства, без да се влияят от своите или чужди интереси при нейното формиране. Принципът за поверителност изисква одиторите да уважават стойността на получаваната информация при извършване на работата си, както и да не разкриват информация, без да са упълномощени, с изключение на случаите, в които са задължени да направят това. В съответствие с четвъртия принцип – компетентност, вътрешните одитори трябва да извършват единствено услуги, за които притежават необходимите знания, умения и опит. Те трябва „да предоставят услуги по вътрешен одит, които са в съответствие с Международните стандарти за професионалната практика по вътрешен одит“ и „непрекъснато да усъвършенстват своите умения, ефективността и качеството на услугите си“ (Етичен кодекс, ИВОБ, Официален уебсайт, 2023).

Изложеното дотук е показателно за значителните усилия, които се полагат в сферата на счетоводната и одиторската дейност в България за следване на глобалните тенденции и участие в глобалните процеси за възприемане и прилагане на висококачествени, международно признати принципи и изисквания по отношение на професионалната етика на счетоводителите и одиторите. От съществено значение е да подчертаем, че отговорността на професионалните счетоводители и одитори е свързана както с удовлетворяване на потребностите на отделните клиенти или работодатели, така и с необходимостта да се работи в интерес на обществото. Изпълнението на тази отговорност предполага познаване, разбиране, спазване и прилагане на разглежданите по-горе принципи на професионалната етика на счетоводителите и одиторите, предназначени за прилагане в международен план.

В контекста на гореизложеното, можем да изведем четири основни функции на етичните принципи в областта на счетоводната и одиторската дейност в съвременните условия – информационна, регулаторна, оценъчна и формираща.

Информационната функция е свързана с разглеждането на етичните принципи като източник на информация за системата от професионални етични ценности, които се изисква да се спазват при извършването на счетоводната и одиторската дейност. Познаването на тези специфични за дейността етични ценности е необходимо условие за постигане на очакваното професионално етично поведение и за създаване на етични

взаимоотношения.

Регулаторната функция се изразява в това, че етичните принципи са предназначени да регулират професионалното поведение на счетоводителите и одиторите и техните взаимоотношения при осъществяване на професионалната им дейност чрез инструментите на етичния (моралния) регулатор.

Оценъчната функция на етичните принципи се реализира чрез използването им в счетоводната и одиторската дейност като критерии за оценка на работата на счетоводителите и одиторите от гледна точка на етиката.

Чрез формиращата функция етичните принципи осигуряват формирането на определени специфични ценности, убеждения и качества, които подпомагат професионалната дейност на счетоводителите и одиторите и вземането на правилни решения относно възникващи етични проблеми. Във формирането на определени модели на етично професионално поведение се проявява възпитателното значение на етичните норми и принципи.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Резултатите от изследването дават възможност да се направят обобщаващи изводи за важните предимства и ползи, които осигурява прилагането на глобално признати етични принципи и изисквания в счетоводната и одиторската професия. Тези предимства и ползи могат да бъдат систематизирани в следните няколко основни насоки:

- установяване на ясни критерии и единна система за оценка на професионалното поведение и работата на професионалните счетоводители и одитори през призмата на етиката;
- подпомагане на правилните професионални етични преценки и предотвратяване на потенциални заплахи от неетично професионално поведение;
- намаляване на трудностите при решаването на възникващи проблемни ситуации от етичен характер и етични дилеми в професионалната практика;
- подпомагане на успешното съчетаване, координиране и балансиране на интересите на различните страни, които засяга извършването на счетоводните и одиторските дейности;
- повишаване на качеството, ефективността и усъвършенстване на извършваната професионалната дейност;
- издигане и поддържане на престижа, важността и значението на счетоводната и одиторската професия;
- гарантиране на защитата на обществения интерес при осъществяване на счетоводната и одиторската дейност;
- повишаване на общественото доверие към счетоводната и одиторската професия и на тяхната полезност за обществото;
- подпомагане на вземането на обосновани инвестиционни и други икономически решения, развитието на силни и устойчиви икономики и по-ефективното функциониране на международните капиталови пазари.

БИБЛИОГРАФИЯ

Драмалиева, В. (2014). Бизнес етика - философски прочит. София, Издателски комплекс – УНСС, с.16-18
Закон за независимия финансов одит. (2022), обн. ДВ. бр. 95 от 29.11.2016 г., последни изменения ДВ. бр. 25 от 29.03.2022 г. Наличен в: <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2136937441/> /последен достъп: 28.01.2023 г./

Институт на вътрешните одитори в България. (2023). Етичен кодекс, Наличен в: официален уебсайт на ИВОБ www.iiabg.org <https://www.iiabg.org/files/IPPF/Code%20of%20Ethics%20Bulgarian.pdf> /последен достъп: 25.01.2023 г./

Котлър, Ф., Картаджая, Х., & Сетиаян, И. (2022). Маркетинг 5.0 за технологиите и хората. София, Локус пбблишинг, с.165

Международна федерация на счетоводителите. (2023). Официален уебсайт, <https://www.ifac.org/who-we-are/our-purpse> /последен достъп: 26.01.2023 г./

Ръководство по Международен етичен кодекс за професионални счетоводители (включително Международни стандарти за независимост). (2021). Издание на Международната федерация насчетоводителите, текст на български език – превод на Института на дипломираните експерт-счетоводители в България /февруари 2022/, Наличен в: официален уебсайт на ИДЕС, www.ides.bg <https://www.ides.bg/media/1945/%D0%BC%D0%B5%D0%B6%D0%B4%D1%83%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BD-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD-%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D0%BD%D0%B0D0%B8%D0%B5-2021.pdf> /последен достъп: 24.01.2023 г./

- Устав на Института на професионалните счетоводители в България. (2019). Наличен в: официален уебсайт на ИПСБ ipsb.bg <http://ipsb.bg/documents/ustav2019.pdf> /последен достъп: 25.01.2023 г./
- Устав на Института на вътрешните одитори в България. (2017). Наличен в: официален уебсайт на ИВОБ <http://www.iiabg.org/files/Ustav%2015.06.2017.pdf> /последен достъп: 25.01.2023 г./
- Duska, R., & Duska, B. (2003). Accounting Ethics, First Edition, Blackwell Publishing, p. 27
- Duska, R., Duska, B., & Ragatz, J. (2011). Accounting Ethics, 2nd Edition, Wiley-Blackwell Publishing, p.34, p.39 <http://www.ethicsboard.org> /последен достъп: 28.01.2023 г./
- <http://www.theiia.org> /последен достъп: 28.01.2023 г./